

Rationale for arbejdet i Open Science Forum ved Aarhus Universitet

Der er to væsentlige grunde til at tilstræbe åbenhed og transparens i alle faser af forskningsprocessen.

For det første er det en forudsætning for fagligt samarbejde og kvalitetssikring, at der er adgang til resultater, data, kode og anden dokumentation. Effektive mekanismer for data- og vidensdeling mellem forskere er med til at skubbe forskningsfronterne frem. Samtidig afhænger kvaliteten af forskningsresultater af fagfællers adgang til data og dokumentation ifm. bedømmelse og efterprøvelse af studier. Åbenhed og transparens medvirker altså til at sikre kvaliteten af den forskningsbaserede vidensbase og dermed forskningens *troværdighed*.

For det andet afhænger den samfundsmæssige *tillid* til forskning i stigende grad af, at forskningsresultater bringes bedst muligt i anvendelse på områder som sundhed, klima, energi, fødevarer osv., hvor samfundet har behov for forskningsbaseret viden. Det er ikke blot forskningsfronterne, men samfundsmæssig progression i bredere forstand, som afhænger af effektiv vidensdeling og åben forskningspraksis.

Mens 'Open Science' begrebet tidligere primært blev benyttet i relation til open access publicering af forskningspublikationer og -data, anvendes det nu i stigende grad til at indfange en bred portefølje af hensyn og aktiviteter, som tager sigte på at styrke forskningens troværdighed og tilliden mellem videnskab og samfund. Her indgår f.eks. elementer som præregistrering, open peer review, open infrastructures og open source, samtidig med at mere involverende samarbejdsstrukturer mellem forskere og samfundsmæssige aktører betones, f.eks. gennem 'citizen science', open innovation, open labs m.v. I den kontekst er det for Open Science Forum ved Aarhus Universitet vigtigt at have opmærksomhed på:

- at 'Open Science', uanset om begrebet defineres snævert eller bredt, er tæt forbundet med andre indsatser for at styrke ansvarlig forskningskultur og -praksis, herunder f.eks. data management, forskningsetik, deklarering af interessekonflikter, ansvarlig evalueringspraksis, træning i forskningsintegritet, god vejledningspraksis og forskningskommunikation. Aarhus Universitet har allerede politikker, procedurer og aktiviteter på plads på flere af disse områder, og det er vigtigt, at arbejdet i Open Science Forum samtænkes med eksisterende strukturer og ressourcer;
- at der netop på grund af forbundetheden kan være legitime, modsatrettede hensyn, som skal afvejes. Det gælder f.eks., at åbenhed skal balanceres mod databeskyttelsesretlige hensyn og forhold omkring informationsikkerhed. Også her skal eksisterende politikker og procedurer på universitetet tages i betragtning af Open Science Forum;
- at Open Science praksis i stigende grad baserer sig på kendskab til og udnyttelse af de digitale universer for forskningssamarbejde og vidensdeling.

Forskere er generelt optaget af, at deres forskningspraksis er i overensstemmelse med principper omkring ærlighed, gennemsigtighed og ansvarlighed, som de f.eks. kommer til udtryk i den danske kodeks for integritet i forskning. Der er ligeledes generel vilje til samarbejde og vidensdeling med det omgivende samfund. Men det er samtidig tydeligt, at der er et behov for, at institutioner skaber bro mellem abstrakte principper og konkret praksis. Universiteter skal understøtte ansvarlig forskningspraksis ved at tilbyde relevante politikker, infrastruktur, guidelines og vejledning. I den sammenhæng skal Open Science Forum have opmærksomhed på:

- at der er behov for at tilrettelægge og prioritere indsatser, så de reflekterer forskernes faktiske behov for understøttelse af Open Science praksis. Det medfører, at relevansen af aktiviteter i regi af Open Science Forum løbende skal sikres gennem dialog og aktiv inddragelse af forskere;

- at arbejds- og ansvarsfordelingen mellem forskellige niveauer i organisationen (f.eks. universitets-, fakultets- og institutniveau) skal tilrettelægges hensigtsmæssigt. Effektiv understøttelse afhænger af tydelig ansvarsfordeling og indsats på de rigtige organisatoriske niveauer;
- at både international og national regulering og udvikling er rammesættende for såvel prioritering som organisering af arbejdet med Open Science på Aarhus Universitet. Open Science Forum skal medvirke til at sikre, at organiseringen af arbejdet på universitetet informeres og drager fordel af internationale og nationale udviklinger og aktiviteter.

Open Science Forum vil prioritere sine aktiviteter med afsæt i kommissoriet og ovenstående betragtninger. I den første periode vil Open Science Forum prioritere arbejdet med Aarhus Universitets implementering af den nationale strategi for data management baseret på FAIR principperne med opmærksomhed på:

- etablering og drift af nødvendig infrastruktur;
- udarbejdelse af retningslinjer og guidelines;
- formidling af standarder og 'best practice';
- kompetenceudvikling.